CONGRES VLAAMS ABVV 2022

Hoofdstuk 3: Sociaal beleid

Onze visie

We zijn terecht trots op onze sociale zekerheid en sociale bescherming. Die zijn een schokdemper die mensen en bedrijven overeind houdt tijdens crisissen. De huidige coronacrisis heeft dat opnieuw aangetoond. Door ons verzekeringsstelsel en maatregelen zoals tijdelijke werkloosheid, konden veel gezinnen het hoofd boven water houden. Door onze uitgebouwde gezondheidszorg hebben we de meest kritieke momenten in de crisis het hoofd kunnen bieden. Door ons kinderopvangsysteem konden werknemers zich focussen op hun essentiële job. Zonder sociale bescherming was de impact van het virus op onze samenleving ongezien geweest.

Maar ondanks alle beschermende maatregelen werden sommigen buitengewoon hard getroffen door de crisis en bleven er gezinnen in de kou staan. Wie een laag inkomen heeft, zoals werknemers in precaire statuten, werd vaker op allerlei vlakken tegelijk geraakt: ze werken vaker in getroffen sectoren, vielen door de mazen van de sociale zekerheid, voelden de impact van de genomen maatregelen meer door hun woonsituatie of sociaal netwerk, kenden een groter verlies aan inkomen en een sterkere impact op hun gezondheid en mentaal welzijn.

De coronacrisis heeft duidelijk de ongelijkheid die in onze maatschappij reeds bestond aangetoond en versterkt: tussen rijk en arm, zorgbehoevend en niet-zorgbehoevend, en tussen hooggeschoolden en laaggeschoolden. Niet iedereen werd op dezelfde manier getroffen en sommige dreigen nu over de rand geduwd te worden. Ook de impact van jarenlange besparingen, de druk om zorg te privatiseren en te commercialiseren, en het gebrek aan een degelijk Vlaams armoedebeleid werden pijnlijk duidelijk.

We kampen in onze samenleving met een hardnekkige kwetsbaarheid. Het is moeilijk voor gezinnen in armoede om op termijn uit hun situatie te klimmen (arm blijft arm), het is moeilijk voor mensen met een beperking om een normaal leven te leiden en het is moeilijk voor mensen met mentale problemen om hun leven weer op de rails te krijgen. Het aantal gezinnen in de samenleving die op termijn uit hun moeilijke situatie geraken ligt heel laag.

Het is daarom tijd om het sociaal beleid terug op te waarderen. De crisis is een *wake-up call* om de solidariteit te omarmen en de sociale bescherming opnieuw op de rails te zetten. Met een sociale omslag die de ongelijkheden uit het systeem haalt, die iedereen de geschikte zorg en hulp geeft op elk moment in het leven en die komaf maakt met de hardnekkige armoede in ons land. Doen we dat niet, dan wordt de coronacrisis een aanslepende sociale crisis.

De strijd tegen armoede

De omslag in het sociale beleid begint met het opschroeven van de strijd tegen armoede. Die wordt in de eerste plaats bestreden met inkomensmaatregelen. Er is nood aan een sterkere inkomensbescherming. Op federaal niveau betekent dat iets doen aan de minimumuitkeringen, de minimumlonen en een aangepaste loonnormwet. Maar ook op Vlaams en lokaal niveau liggen er rond armoede en inkomen een aantal belangrijke hefbomen. Vlaanderen moet die eindelijk gericht gaan gebruiken.

Investeren in zorgkracht

Verder moeten we dringend investeren in collectieve zorgkracht. Het kan in een welvarende regio als de onze niet zijn dat mensen jarenlang op een wachtlijst staan om de hulp en ondersteuning die ze nodig hebben te kunnen krijgen. Het gaat dan over voldoende en gebiedsdekkend zorg- en welzijnsaanbod, over een duurzame financiering voor sociale bescherming, paal en perk stellen aan commercialisering, maar ook over de waardering van het zorgpersoneel. Onze collectieve zorgkracht staat onder druk door jarenlange onderfinanciering, besparingen en privatiseringen in de zorg- en welzijnssector. We moeten die collectieve solidariteit opnieuw herstellen met als belangrijkste principe dat onze gezondheidszorg verankerd is in de federale sociale zekerheid.

Tegelijkertijd moeten we ook oog hebben voor de zorgkracht van het individu. In het teken van economie en arbeidsmarkt wordt er veel van ons gevraagd. We moeten meer werken, langer werken, meer opleiding volgen… Dat is allemaal nauwelijks nog te combineren, zeker niet als we ook nog voor onszelf moeten zorgen en voor mensen in onze omgeving die zorgbehoevend zijn. De realiteit waarin personen met een beperking, ouderen met een zorgnood en personen met mentale problemen geen of moeilijk toegang hebben tot gepaste hulpverlening maakt het ook niet gemakkelijker. Daarnaast hebben mantelzorgers en gezinnen met (zorg)kinderen weinig of geen tijd om gepast hulp te verlenen en hun inspanningen worden maatschappelijk en economisch onvoldoende gewaardeerd. Dat moet anders.

Een omslag naar een nieuw sociaal beleid doen we ook door een inhaalbeweging op het vlak van mentale gezondheid. De coronacrisis heeft mentaal zwaar gewogen op werknemers en de hele samenleving, en er was voordien al een stijgende vraag naar mentale hulpverlening. We moeten daarom resoluut kiezen voor een sterker preventiebeleid, ook op de werkvloer, een laagdrempelige eerstelijnszorg en een einde aan de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg.

Een realitycheck voor sociaal beleid

En tot slot is een aanpassing aan de sociale realiteiten van vandaag dringend nodig. Het standaard gezin van twee ouders met twee kinderen is achterhaald. In onze samenleving merken we steeds meer alleenwonenden, waarvan veel oudere alleenwonenden, eenoudergezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, mantelzorggezinnen … Daarnaast kent onze samenleving

een stijgende druk tussen werk en privé, en worden zorgtaken onvoldoende erkend. Onze beleidsinstrumenten hebben dus nood aan een *realitycheck.*

Door de omslag te maken op elk van deze hefbomen in het sociale beleid zorgen we ervoor dat iedereen zich in onze samenleving ten volle kan ontplooien. Een tegenslag, een zorgvraag of een hulpkreet mag geen reden zijn om in een kwetsbare positie te belanden of te blijven. Het sociaal beleid heeft de taak om iedereen van bij de geboorte tot aan de dood te ondersteunen op al die moeilijke momenten.

Wij syndicalisten hebben dat sociaal beleid mee vormgegeven in het verleden en het is dan ook onze plicht om de uitdagingen vandaag en in de toekomst aan te pakken. Het is geen kwestie van of we de middelen hebben om zorg en bescherming te garanderen en armoede te bestrijden, het is een kwestie van hoe we wat er moet gebeuren op dat vlak ook gerealiseerd gaan krijgen.

De 4 thema's zijn gekozen /
Volg de weg naar ons congres /

www.roodshow.be
Linksaf en dan rechtdoor 06/05/2022

Onze speerpunten en acties

1. De strijd tegen armoede moet eindelijk een prioriteit worden in Vlaanderen

   - De besparingen op het Groeipakket (kinderbijslag) moeten gestopt en teruggeschroefd worden en de sociale toeslagen erbinnen moeten worden verdubbeld.
   - Automatische toekenning en welvaartsvastheid moet het uitgangspunt zijn van elk sociaal voordeel en elke sociale maatregel in Vlaanderen.
   - We eisen dat Vlaanderen opvolgt wat lokale overheden rond armoede doen.

2. Onze gezondheidszorg is verankerd in de federale sociale zekerheid en dat moet zo blijven. Er is geen plaats voor winstbejag in de zorg en de wachtlijsten moeten weggewerkt worden.

3. De Vlaamse sociale bescherming moet duurzaam gefinancierd zijn en mag niemand uitsluiten.

4. De aandacht voor mentaal welzijn en preventie moet dringend omhoog in de samenleving en op de werkvloer. Er moet 10% van de gezondheidszorguitgaven naar geestelijke gezondheidszorg gaan.

5. Zorg verlenen moet terug naar waarde geschat worden. Zorgberoepen moeten geherwaardeerd worden. We willen een zorgkrachtpremie voor alle mantelzorgers en collectieve arbeidsduurvermindering voor iedereen om de druk op het individu te doen dalen.

6. Ook het Vlaams ABVV zet mee de schouders achter een modern sociaal beleid

   - We voeren actie om de aandacht te vestigen op de situatie van eenoudergezinnen.
   - We werken een vorming uit om armoede te herkennen op de werkvloer.
   - In onze loopbaanbegeleiding besteden we aandacht aan de combinatie werk-privé, werk-mantelzorg en werkbaar werk.
   - Via onze diversiteitsconsulenten ondersteunen we wat delegees op de werkvloer doen rond preventie en werkbaar werk.
   - Linx+ zet in op participatie van mensen die het moeilijk hebben en zet in op het gebruik van het kansentarief om activiteiten toegankelijk te houden.

een sterke vakbond is broodnodig
VLAAMS ABVV

De 4 thema's zijn gekozen /
Volg de weg naar ons congres /

www.roodshow.be
Linksaf en dan rechtdoor 06/05/2022

Onze voorstellen concreet

Armoede bestrijd je met inkomen

Een minimuminkomen boven de armoedegrens dat rekening houdt met de referentiebudgetten is onze doelstelling. Dat volstaat op zich niet maar het is een noodzakelijke stap om iedereen te verzekeren in de basisbehoeften. Door een verdubbeling van de inspanningen op alle niveaus is een halvering van de armoede binnen 10 jaar mogelijk.

1. Meer financiële ademruimte geeft meer kansen, minder zorgen en een beter toekomstperspectief. We zetten onze Fight for 14 en de strijd voor een aanpassing van de loonnormwet van 1996 verder én we blijven ijveren voor minimumuitkeringen tot 10% boven de armoedegrens.

2. Het groeipakket (kinderbijslag) is één van de belangrijkste Vlaamse beleidsinstrumenten om het inkomen van gezinnen te versterken en is een belangrijke hefboom in de strijd tegen kinderarmoede. Voor eenoudergezinnen, werkende armen en (grote) gezinnen met kinderen moeten we echter een tandje bijsteken. Daarom eisen we een verdubbeling van de sociale toeslag voor de laagste inkomens.

3. Vermijd zo veel mogelijk de negatieve impact van nieuw beleid op mensen in armoede door stelselmatig gebruik te maken van een armoedetoets op elk bestuursniveau en bij elke nieuwe beleidsmaatregel.

4. Onderwijs is een belangrijke hefboom om kinderen en gezinnen uit armoede te halen. Maak daarom werk van de invoering van de maximumfactuur in het volledige secundaire onderwijs en onderzoek de toepassing ervan in het hoger onderwijs.

5. Licht alle Vlaamse sociale voordelen en maatregelen door met oog op de automatische toekenning, indexatie, toekenning op basis van inkomen (i.p.v. statuut). Doe ook een welvaartscheck van elk sociaal voordeel en sociale maatregel.

6. Lokale besturen hebben op het vlak van armoedebestrijding verschillende hefbomen in handen, echter ontbreekt het nog te vaak aan een Vlaamse coördinatie, geoormerkte middelen en lokale ambitie. Voer daarom sociale KPI's (kritieke prestatie-indicatoren) voor armoedebeleid in en werk met een jaarlijkse rapportering. Voorzie daaraan gekoppeld voldoende financiële middelen. Onderzoek daarnaast de invoering van het REMI-systeem (referentiebudgetten voor een menswaardig inkomen) in elke gemeente.

Investeer in de zorgkracht van de samenleving en het individu

In de zorg moet de mens centraal staan en niet het winstbejag. Investeren in meer personeel, betaalbaarheid, tijd en kwaliteit van de zorgsector is noodzakelijk. Een commerciële logica die

een sterke vakbond is broodnodig
VLAAMS ABVV

winst maakt op zorg staat daar haaks tegenover. Wie een zorgnood heeft moet die ingevuld zien, daarom eisen we een zorggarantie voor iedereen.

Collectieve zorgkracht

Onze collectieve zorgkracht staat onder druk door verregaande privatiseringen, besparingen en onderfinanciering. Dat heeft nefaste gevolgen voor het individu met een zorgvraag, de (professionele) zorgverlener en de hele samenleving. Die collectieve zorgkracht moeten we versterken en herstellen. Via bestaande en sterk universele verplichte ziekteverzekering op federaal niveau, aangevuld met een solidaire Vlaamse sociale bescherming.

7. Teken een duurzaam financieringsmodel uit voor de Vlaamse sociale bescherming. Aan de uitgavenzijde moet er aandacht zijn voor zowel de zorgzwaarte als het inkomen van de zorgbehoevende. Aan de inkomstenzijde pleiten we voor de maximale inzet op algemene middelen en de invoering van een progressieve zorgcentiem in de personenbelasting.

8. De Vlaamse sociale bescherming moet solidair en toegankelijk zijn voor alle inwoners. Daarom zetten we onze strijd tegen de invoering van een dossiertaks en verblijfsvoorwaarden verder.

9. Er is in het zorg -en welzijnslandschap geen plaats voor commercialisering en verdere privatisering. Het samenspel tussen vastgoedfondsen en zorggroepen in de ouderenzorg moet aan banden gelegd worden.

10. Wie een zorgnood heeft moet die ingevuld zien. Het kan niet de bedoeling zijn dat een zorgbehoevende eindeloos moet wachten op de gepaste zorg. Daarom moet er een einde gemaakt worden aan de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg en de gehandicaptenzorg.

11. Herwaardeer de zorgprofessionals door betere loon- en arbeidsvoorwaarden, een verlaging van de werkdruk en een hogere personeelsomkadering. Er moet prioritaire aandacht besteed worden aan de zorgberoepen in de knelpuntenberoepenlijst.

12. De nood aan direct toegankelijke, kwalitatieve en betaalbare geestelijke gezondheidszorg is hoog. Enerzijds zou minstens 10% van de gezondheidszorguitgaven naar geestelijke gezondheidszorg moeten gaan. Anderzijds is er nood aan een capaciteitsgroei van ambulante en mobiele geestelijke gezondheidsvoorzieningen.

Individuele zorgkracht

Ook onze individuele zorgkracht staat onder druk. Het zorgen voor kinderen, voor een zorgbehoevende of voor zichzelf is geen evidentie in de huidige ratrace maatschappij. Het Vlaams beleid dat focust op werk, werk, werk en een individueel schuldmodel (een tegenslag is de eigen verantwoordelijkheid) versterkt die druk. Daarom trekken we een streep onder het oude model en kiezen we resoluut voor tijd voor (zelf)zorg.

13. Er is een inhaalbeweging in aandacht voor het mentaal welzijn in de samenleving nodig. Mentaal welzijn moet de nodige aandacht krijgen in heel het Vlaamse beleid. Dat betekent o.a. investeren in werkbaar werk, vroegdetectie in het onderwijs en investeringen binnen welzijnsvoorzieningen.

14. Elk gezin met een opvang nood moet toegang hebben tot kwalitatieve kinderopvang. Verhoog de aandacht voor de kwaliteit van het kinderopvanglandschap door het beroep van kinderbegeleiders op te waarderen, naar een volledige omschakeling te gaan van onthaalouders sui generis naar het werknemersstatuut én de kind-begeleiderratio naar 1 op 4 te brengen in de opvang van baby's en peuters. Daarnaast blijft het belangrijk om het aantal inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen te verhogen en op termijn alle kinderopvang inkomensgerelateerd te maken.

15. Laat de mantelzorger niet in de steek, zij vervullen een cruciale rol in onze samenleving. Mantelzorg moet altijd een keuze blijven en mag dus geen gevolg zijn van een gebrek aan professioneel zorgaanbod.

- Investeer daarom in een toegankelijke en een goede geografisch verspreide professionele (thuis)hulpverlening.

- Versterk het aanbod aan centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra en erkende diensten voor oppashulp.

- Aligneer het stelsel van aanmoedigingspremies zo goed mogelijk op de federale verlofstelsels. Versterk het stelsel en maak de toegang tot de premies makkelijker.

- Introduceer een zorgkrachtpremie die in alle gemeenten wordt uitgerold en die in de plaats komt van het versnipperde systeem aan mantelzorgpremies. Versoepel de voorwaarden ervan zodat ook professionele zelfzorg ondersteund kan worden.

Investeer in een preventief welzijns- en gezondheidsbeleid, ook op de werkvloer

Door in een vroeg stadium in te grijpen bij zorgnoden, voorkomen we erger. Zowel werknemers, werkgevers, overheden als de gehele samenleving hebben baat bij slimmere en duurzamere investeringen in preventie.

16. Een sterk preventiebeleid is afhankelijk van een goed georganiseerde en laagdrempelige eerstelijnszorg. Verdere uitbouw en versterking van de eerstelijnszones, investeringen in extra wijkgezondheidscentra en het meer toepassen van outreachende zorg zijn nodig.

17. Zet een volwaardig Vlaams preventiebeleid op dat afstapt van het gesubsidieerd projectmatig werken en meer structurele maatregelen neemt. De prioriteiten in dat nieuwe beleid moeten liggen op mentaal welzijn en preventie op de werkvloer (naleving welzijnswetgeving en werkbaar werk), met aandacht voor het bottom-up werken (vanuit werknemers en het sociaal overleg) en samenwerking met het federale beleid.

Een realitycheck voor een modern sociaal beleid

Onze samenleving in de 21ste eeuw ziet er een heel stuk anders uit dan daarvoor. Maar het beleid volgt onvoldoende. Het is onze taak nieuwe kwetsbare groepen en nieuwe noden te benoemen en voor hen op te komen.

18. Of het nu gaat om werkdruk, zorgtaken opnemen, opleiding volgen, opvoeden, zelfontplooiing… de eisen die vandaag omwille van ons economisch systeem aan het individu worden gesteld zijn hoog en vaak onrealistisch. In de eerste plaats zorgt een modern sociaal beleid ervoor dat mensen terug greep krijgen op hun tijd en terug meer vrijheid krijgen om te kiezen waaraan ze die besteden. We zetten daarom onze eis voor een collectieve arbeidsduurvermindering richting 32 uur in 4 dagen (en minder) verder.

19. De realiteit van eenoudergezinnen is nog steeds te weinig doorgedrongen bij beleidsmakers. Ons voorstel van een 'eenoudertoets' kende echter geen gehoor. Daarom brengen we zelf een periodiek rapport over eenoudergezinnen uit om de aandacht te vestigen op hun problemen. We koppelen hieraan een campagne en bijhorende acties.

20. De diversiteit aan gezinsvormen is echter breder en evolueert voortdurend: alleenstaanden, alleenwonende ouderen, eenoudergezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, mantelzorggezinnen, co-ouderschap… We engageren ons om die evoluties verder in kaart te brengen en in de adviesraden en mandaten waarin we zetelen te waken over de impact van de beleidsmaatregelen op elk type gezin.